

Izvor informacija: Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP)

Masovna grobnica Tomašica

Prema informacijama dostavljenim ICMP-u 2006. godine, vjerovalo se da je ova lokacija prvobitno sadržavala između 100 i 200 osoba kod kojih je smrt nastupila 20. jula 1992. godine ili oko tog datuma na području Brda. Postojale su i dodatne informacije da su na toj lokaciji sahranjene i osobe koje su umrle u logoru Keraterm oko 24. jula 1992. godine (ICMP 2007). Informacije koje su istražitelji Instituta za nestale osobe Bosne i Hercegovine (INO) dostavili ICMP-u 2013. godine ukazivale su da je čak 800-900 tijela moglo biti doneseno na ovu lokaciju u periodu između maja i jula 1992. godine iz sela sjeverno od Prijedora, tokom jedne sedmice, te da je došlo do remećenja grobnice u prve dvije sedmice jula 1993. godine, kada su posmrtni ostaci uklonjeni i prebačeni u sekundarnu grobnicu na površinski kop Jakarina Kosa.

Ovaj lokalitet Tomašice bio je istraživan i prije 2013. godine. Pod okriljem MKSJ-a 2002. godine područje rudarskog kompleksa ispriesijecano je rovovima u potrazi za grobnicama, na osnovu informacija svjedoka (MKSJ 2002). Dana 18. aprila 2002. godine, jedan od rovova iskopan je na toj lokaciji, ali se čini da nije bio dovoljno dubok da bi se dosegla grobnica ili prepoznale povezane karakteristike ili ljudski ostaci koji su kasnije otkriveni 2004, 2006. i 2013. godine.

U periodu od 14. do 30. jula 2004. godine izvršena su dodatna iskopavanja na istoj lokaciji. Iskopano je područje dimenzija približno 60 x 15 metara, do dubine od 5 metara. Ukupno je ekshumirano 117 slučajeva, a antropološkom analizom utvrđen je minimalni broj od 23 osobe. Neki posmrtni ostaci bili su mumificirani, uz značajno očuvanje mekog tkiva (ICMP 2007). Uz neke slučajeve pronađeni su odjeća i lični predmeti. Ekshumirana su tijela, kao i brojni dijelovi tijela, pri čemu su na nekim posmrtnim ostacima uočene povrede. Procijenjeno je da je većina posmrtnih ostataka uklonjena nakon prvobitnog ukopa, a tokom ekshumacije pronađen je veliki broj izoliranih dijelova tijela (ICMP 2004). Pred kraj ekshumacije, obilne kiše su poplavile grobnicu. Dno grobnice nije bilo u potpunosti očišćeno i postojala je mogućnost da su neki slučajevi ostali pod vodom. Dana 24. augusta i 2. septembra 2004. godine ekshumirana su još dva tijela (ICMP 2007).

U periodu od 14. do 30. juna 2006. godine, iskopavanja su nastavljena na istoj lokaciji kako bi se utvrdilo da li ima dodatnih posmrtnih ostataka za ekshumaciju. Tokom ponovnih iskopavanja lokaliteta koji je ekshumiran 2004. godine ekshumirana su dva tijela i osam dijelova tijela. Većina slučajeva odnosila se na odrasle osobe sa pripadajućom odjećom. Daljnji probni rovovi i drenažni rov iskopani su sjeverozapadno od lokaliteta do dubine od 3,5 metra, ali nisu bili dovoljno duboki da bi se otkrile preostale strukture grobnice koje su otkrivene 2013. godine (ICMP 2007).

Iskopavanja iz 2004. i 2006. godine rezultirala su prebacivanjem svih posmrtnih ostataka u mrtvačnicu Šejkovača u Sanskom Mostu, gdje se obavljaju aktivnosti u okviru Identifikacionog projekta Krajina. Nakon obdukcije, antropološke analize i uzorkovanja, rezultati o podudaranju DNK pokazali su 68 profila među analiziranim posmrtnim ostacima.

Dodatne informacije svjedoka, kao i razgovori između INO-a i ICMP-a 2012. godine te između INO-a i Tužilaštva BiH 2013. godine, ukazali su na mogućnost postojanja dodatnih posmrtnih ostataka i struktura grobnice na lokaciji Tomašice. Kopanje dubokih rovova koje su proveli INO i

zaposlenici Tužilaštva 4. i 5. septembra 2013. godine otkrilo je dodatne posmrtno ostatke neposredno zapadno od iskopavanja iz perioda 2004-2006. godina. ICMP je pozvan da pruži asistenciju 6. septembra 2013. godine.

Tokom 2013. godine ukupno je iz grobnice i okolnog područja izuzet 401 slučaj posmrtnih ostataka, uključujući 275 kompletnih tijela, 102 dijela tijela i 24 opće vreće s posmrtnim ostacima.

DNK statistika

Kategorija izvještaja	Vrijednost
Ukupan broj DNK izvještaja	545
Broj DNK izvještaja za različite osobe	290
Broj DNK izvještaja o reasocijaciji	255

Napomena

Tokom godina, proces ekshumacije žrtava u Bosni i Hercegovini uključivao je različite domaće institucije i međunarodne organizacije, uključujući bivše entitetske komisije za nestale osobe, Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), Ured visokog predstavnika (OHR), Ljekare za ljudska prava (PHR) i Međunarodnu komisiju za nestale osobe (ICMP). Ovdje predstavljene informacije prikupljene su prilikom tehničke asistencije ICMP-a na terenu i u mrtvačnicama, u kombinaciji s podacima dostupnim iz drugih izvora. Za pojedine ekshumacije, ICMP nije bio u mogućnosti pribaviti informacije.